

V začetku seje dne 13. p. m. odgovarja namestnik grof Clary na razne interpelacije. Nato poroča nemški poslanec dr. Kokoschinegg o predlogih slovenskih poslancev glede ustanovitve meščanskih šol s slovenskim učnim jezikom in sicer v Žalcu, v Sevnici in v Trbovljah. Poročevalec naglašaja, da meščanske šole v zadnjem času sploh nazadujejo, da se skrbi ravno sedaj v celi Avstriji za zboljšanje meščanskega šolstva, za razširjanje učne snovi, za to ne bi bilo umestno ustanoviti sedaj novih meščanskih šol. Sploh pa je dvomljivo, nadaljuje poročevalec, da bi bilo dovolj usposobljenih učiteljev za meščanske šole s samo slovenskim učnim jezikom. Tudi na Kranjskem še se ni pojavila potreba za meščanske šole. Cela kranjska dežela ima edino meščansko šolo v Krškem in še ta je z nemškim učnim jezikom. Ako tedaj Slovenci po celi Kranjski nimajo potrebe za meščanske šole s slovenskim učnim jezikom, ko vendar živijo v zaključenem ozemlju, ne more biti take potrebe za štajerske Slovence, ki so v dotiki z Nemci! Poročevalec toraj predlaga, da se zahteva glede Žalca in Sevnice odkloni, glede Trbovelj pa vrne deželnemu odboru. Poročevalcu je pritrnil tudi poslanec Stiger, češ, da tudi njegovi slovenski volilci zahtevajo šolo z nemškim jezikom. Nasprotovali so seveda slovenski poslanci. Predloga sta se sprejela, toraj se je zahteva glede Žalca in Sevnice odklonila, glede Trbovelj se je sklenilo, da se predlog vrne deželnemu odboru. Konečno so zopet predlagali klerikalni poslanci, kakor vsako leto, da bi se skrajšal šolski obisk. Predlog je bil odklonjen. V večerni seji tega dneva se stavijo različni predlogi in se pozivlje deželni odbor da postopa pri vladi glede različnih zahtev tičočih se vinoreje in sadjereje. Nadalje glede pomanjšanje davka, ki se mora plačati od kuhanja žganja (govoril je o tem poslanec Stiger), glede varovanja domačega dela, glede prepovedi obrtnijskega dela v kaznilnicah (ta predlog je stavil poslanec Ornig), itd. Vsi ti predlogi so se sprejeli. Na predlog poslancev Stiger, Pfrimer, Ornig poroča sadjerejski in vinorejski odbor glede novih odjemališč za štajersko sadje. Naj bi se v Egiptu odprlo trgovišče štajerskemu sadnemu moštu, kjer je lahko izpodriniti na ta način sadje drugih držav in da bi se v Frankfurtu ustanovila avstrijska stiskalnica za sadje. Se sprejme.

V seji dne 15. p. m. poroča poslanec Ornig glede zemljskih plazov v Halozah, naj bi se škoda precenila ter se prizadetim posestnikom dala primerna pomoč. Se dovoli. Na to sledi velika praska med klerikalci in socijalnimi demokrati pri predlogu naj bi se spremenil deželni volilni red. Tudi zastopniki srednje- in gornještajerskih kmetov so bili proti klerikalcem. Voditelj srednještajerskih kmetov Baron Rokita nsky je končal svoj govor proti klerikalcem z besedami profeta Jezaija ki se glase: „Vaše delovanje je prhljivo, vaša izvoljitev gnjusoba!“ Glasno odobravanje od strani drugih poslancev je sledilo tem besedam. Na daljnem dnevnem redu je bila sprememba lovskega zakona. Ta se je sprejela. — Potem

se je sklepalo glede odškodnine poslancev. Glede tega se je določilo sledeče. Vsaki poslanec, ki biva v Gracu, dobi za vsak dan, kateri je navzoč pri sejah 10 K. Zunaj Graca stanujoči poslanci pa po 15 kron. Povrne se tem poslancem tudi voznina za prvi razred in ako se morajo voziti z vozom, pa za vsak kilometer 26 vin., konečno še za dan, ko se vozijo v Gradec in se vračajo domov 15 kron troškov.

Slednjič se rešijo še različne prošnje in se dovoli več podpor. Prošnji ptujskega okrajnega zastopaja, da bi se dala podpora za okrajno cesto, poškodovano od povodnje, se v toliko ustreže, da se bode po dotični preiskavi od strani deželnega odbora, podpora podelila. Nato se je zasedanje zaključilo.

Obstrukcija slovenskih deželnih poslancev je napravila deželi najmanj 20 tisoč kron, katerih bodejo morali plačati po nepotrebnem večinoma kmetje. To je najvažnejše, kar so dosegli slovenski deželni poslanci s svojo brezvestno komedijo.

## Vojska med Rusi in Japonci.

### V Mandžuriji

Kakor smo že zadnjič poročali, pričelo se je že pred 14 dnevi na bojišču živahno gibanje. Nasprotnika sta se pograbila posebno na levem krilu jako hudo, streljalo se je skozi noč in dan. Kar naenkrat pa je nastopil hud mraz in živahno gibanje je zopet prenehalo. A ravno v zadnjih dneh sta se spopadla sovražnika na novo. O teh bojih se poroča z dne 28. p. m.: Spopad se je pričel dne 25. p. m. in je postal radi tega ljutejši, ker so prihitele obema nasprotnikom tako od vseh krajev na pomoč večje čete. Desno krilo Rusov se je spoprijelo z levim japonskim. En oddelek Rusov je odkorakal 24. p. m. ob polnoči in je pričel v jutro boj. Dve vasi so si Rusi po dolgotrajnem, krvavem boju osvojili. Celo desno njihovo krilo je prišlo v ogenj. Ruski topničarji so ljuto streljali. Odgovor od japonske strani ni bil posebno živahen. Dne 26. p. m. so Rusi prodirali nadalje naprej. Veter je metal sneg Japoncem ravno v obraze. Neki ruski polk (regiment) je imel strašanske izgube. Dne 27. je trajal boj še vedno, a ni se razširil na sredino japonske vojske in na desno njeno krilo.

Javlja se, da je poročal Kuropatkin carju, da ne more posebno ostro napadati Japoncev, ker se njegovi voji iz evropske Rusije branijo iti v boj proti sovražniku. Evropski vojaki so, kakor se poroča mnenja, da nima vojska, odkar je kapituliral Port Artur, nobenega pravega smotra več.

Med tem, ko to pišemo, se javlja, da se je boj pričel na celi črti, vprašanje pa je, ali ne boste zopet primorani obe stranki še zopet čakati, dokler ne poneha hud mraz.

Najnovejši telegrami javljajo, da se je Kuropatkin začel pogajati z poveljnikom japonske armade glede začasnega vstavljenja boja. Dne 27. p. m. je bil ljut boj za utrjeno vas Sandepu. Rusi so si to

vas osvojili, a izgubili so vsled tega blizu 50 oficirjev in 2 tisoč mož. Ruski general Miščenko je bil na nogi ranjen. Z dne 30. p. m. se javlja, da so bili Rusi pri vasi Šampetu prav pošteno tepeni. V centru in na levem krilu je vse mirno.

Vsi ti spopadi pa niso ničesar družega, kakor prvi glavni napad od strani Kuropatkin-a na Japonce, kateri napad je vrhovni poveljnik Japoncev Ojama zopet mojstersko odbil, povrh pa še Ruse prav pošteno natepel. Ako poneha mraz, prične se najbrž takoj odločilna bitka, koje predigre smo tukaj opisali.

## Vzroki in učinki zemeljskih plazov in melov.

Žalostni dogodki so se nam poročali v zadnjem času iz ožje naše domovine. Lepe nade, ki jih je gojil o spomladi zadnjega leta naš kmet, uničile so se deloma od neusmiljene roke usode že v spomladi sami. Upal je, da bode poletje boljše, a tudi to upanje se mu je uničilo vsled dolgotrajne suše. Toda ni še bilo dovolj, kar je pustila spomlad, česar ni uničila poletna suša, to je ugonobila mokra jesen. Neprestano deževje je pokvarilo pridelke in povzročilo je v mnogih krajih takozvane zemeljske plaze in mele.

Pač marsikateremu se je toraj vrinila nehote misel, kaj je vzrok teh plazov, zakaj se pojavijo ravno v novejšem času tako pogostokrat, ko pa so vendar le v prejšnjih letih bili plazi in meli le redke prikazni?

To vprašanje pa je postalo tem bolj važno, ker se seveda vsakdo boji, da še bode v bodoče hujše in vsak bi rad vedel, kako bi se dala zabraniti ta, njegovim s tolikimi stroški napravljenim vinogradom preteča nevarnost. Zato so te najnovejše uime zares vredne, da si jih ogledamo malo bolj natančno, posebno kar se tiče Haloz, kjer so v zadnjem letu napravile toliko škode.

Oglejmo si najprvič, kaj so vzroki teh plazov in melov! Kdor pozna Haloze, ta ve, da je tamošnja zemlja skoraj večinoma ilovnata. Ilovica nastane skozi strhnelost glinastih podlag. Te podlage nikakor ne obstoje iz razpokanega kamenja itd., temveč tvorijo trdno jedoto. Posledki tega so, da se ne more voda, ki pada kot dež ali sneg na površje brega, stekati v to podlago, kakor se steka po drugod. Po drugod namreč ponikne voda v razpokane podlage in potem odteče po podzemeljskih tokih v potoke, reke i. t. d. ali pa pride kot zvirnica ob vznožju na dan. Čisto drugače je v Halozah. Tudi tukaj ponikne voda iz površja v zemljo. Ker pa se ne more stakati v trdo, jedoto podlago, teče navadno med ilovnatim površjem in med to podlago, navzdol in se pojavi tu in tam velikokrat vsred brega in na takih mestih, kjer je ni pričakovati, kot zvirnica. Seveda, ako pada na breg mnogo vode kot dež ali sneg, kakor se je to zgodilo na primer za časa neprestanega deževja v zadnji jeseni, potem postane glinasta podlaga vsled neprestanega stakanja te vode gladka, kakor da bi

jo namazal z žajfnico in radi tega na njej ilovnato površje ne more več obstati in mora kot plaz v grabo. Seveda morajo nasadi na površju tudi ž njim in se tako uničijo. Ko so se taki plazovi, posebno v zadnji jeseni pojavili, začelo se je glasno klicati od vseh strani za pomoč. Tam, kjer groze plazovi, se naj podzidajo, vpeljejo se naj vodovodi in drenaže itd., to so bile želje vsakega vinogradnika v Halozah, kateremu so pretile te uime. Podzidanje, vodovodi, drenaže itd., to so zares prav izvrstne obrambe, ali vprašati se moramo, ali to vse ni predrago, ali se strinja dobiček, ki se s tem zagotovi tudi z izdatki? Pri vinogradih se še izplača zabranjevati in popravljati plazove z vodovodi, drenažo, z podzidanjem, nikakor pa se to ne bode izplačalo pri drugih kulturah, kakor n. pr. pri njivah, lazah itd. Pri teh se posestniku vsili pač nehote vprašanje ali ni drugih sredstev za obrambo in popravo plazov in sicer sredstev, ki ne bi povzročili toliko stroškov. In ta sredstva so ravno za manjšega posestnika najbolj važna, raditega si hočemo danes tukaj eno izmed teh sredstev in sicer najvažnejše ogledati.

Obrambo proti plazom je imel naš kmet v obilni meri in še jo ima deloma tudi danes. In ta najvažnejša obramba so gozdi! Le pogledite si brege, ki imajo na vrhuncu ali pa celo še na vzvišenih rebrah gozde, med tem, ko se nahajajo spodaj vinogradi, njive, travniki itd. Na nobenem takem bregu se ni pojavil plaz! Najboljša, najceneja obramba proti tem uimam so toraj gozdi! Gozd nekako tako deluje, kakor goba, ki jo deneš na dež, zakaj gozd posrka velike množice vode, katera zaostane na listju, na steblovju, v mehenu, sploh v gozdnih tleh in to vodo gozd tudi obdrži delj časa, tako, da ne more kar na enkrat v zemljo. Še le s časom odda gozd svojo mokroto od sebe in večina mokrote odide zopet v zrak nazaj. Nato opozarjamo posebno posestnike, katerim pretijo plazi.

Žalibog je seveda v naših gozdih pela sekira svojo žalostno pesem gozdom, posebno v Halozah skoraj ni več gozdov. Do vrhunca gričev sežejo danes vinogradi, njive, lazi itd. in to tudi na gričih, ki so jako strmi. Ni se nam toraj čuditi, da se pojavijo ravno v novejših časih plazovi tako pogostokrat, kar se v starih časih ni zgoditi zamoglo, ker so bili ti griči obraščeni vsaj na vrhu z gozdi.

Zato pa si naj pomagajo s tem najcenejšim sredstvom manjši gospodarji. Sadite na strmih krajih posebno ob vrhu gričev gozde, ker bodete s tem branili nižje ležeče kulture, vinograde, laze, njive itd. pred plazovi. Kaj vam pomagajo vinogradi, njive itd. ob vrhu jako strmega griča, ko pa je skoraj gotovo, da bodo prej ali slej pokončani vsled plazov. Na strmih rebrah, ob vrhah posebno v Halozah, morajo se začeti saditi zopet gozdi, kakor so nekdanj rastli, še le potem je upati, da bodejo drugi nižje ležeči obdelovani deli griča varni pred plazovi in meli.

Toraj varujte gozde, sadite njih in to v Vaš prid, v prid Vaših naslednikov, v prid Vaših krajev in njih bodočih prebivalcev.